

Διάλογος-μονόλογος

Τόσο ο διάλογος όσο και ο μονόλογος προϋποθέτουν ηχητική εκφορά του μηνύματος. Η διαφορά τους συνίσταται στην παρουσία ή μη του αποδέκτη του μηνύματος.

Στο διάλογο υπάρχει ανατροφοδότηση του μηνύματος στο μονόλογο όχι.

Εσωτερικός μονόλογος-ροή της συνείδησης-ελεύθερο πλάγιο ύφος

- Η λογοτεχνία είναι η μόνη τέχνη που μπορεί να απεικονίσει λεκτικά τον εσωτερικό κόσμο.
- Ο εσωτερικός μονόλογος είναι λόγος που παράγεται στο εσωτερικό του σώματος αλλά δεν συνοδεύεται από ηχητικό σήμα. Υπακούει ωστόσο στις δεσμεύσεις της γλωσσικής επικοινωνίας (σαφήνεια, λογικός ειρμός κ.λ.π.)
- Η ροή της συνείδησης είναι ένας λογικά ασύνδετος, ίσως και παραληρηματικός εσωτερικός λόγος, καταιγισμός σκέψεων, ψυχικών διεργασιών και αντιδράσεων.

Ελεύθερο πλάγιο ύφος

Είναι η μεταφορά του λόγου των προσώπων στο λόγο του αφηγητή. Αντί δηλαδή να παρατίθεται ο αυτούσιος πρωτοπρόσωπος λόγος του ήρωα, αφηγηματοποιείται δηλαδή ενσωματώνεται στο λόγο του τριτοπρόσωπου αφηγητή. Π.χ. Καλημέρα, τι κάνεις; Καλά όσο μπορώ, βέβαια. Ελεύθερο πλάγιο ύφος: Τον καλημέρισε και τον ρώτησε τι κάνει . Καλά ήταν, όσο μπορούσε βέβαια.

Χρόνος της αφήγησης

- **Ιστορικός χρόνος**: είναι ο αντικειμενικός χρόνος, η ιστορική περίοδος κατά την οποία διαδραματίζεται η ιστορία.
- **Αφηγημένος χρόνος**: Είναι η χρονική έκταση την οποία καλύπτει η ιστορία, αφού συμπεριληφθούν όλες οι αναφορές στο παρελθόν ή το μέλλον.
- **Αφηγηματικός χρόνος**: Είναι χωρόχρονος, προκύπτει από το μέγεθος της ιστορίας και το χρόνο που χρειαζόμαστε για να τη διαβάσουμε.π.χ. Ο αφηγηματικός χρόνος ενός δίστιχου είναι μερικά δευτερόλεπτα, ενώ ο αφηγηματικός χρόνος μιας σκέψης μπορεί να είναι πολλές ώρες.

Αφηγηματικές τεχνικές

- **Αφήγηση in medias res:** η αφήγηση αρχίζει από τη μέση της ιστορίας και άλλοτε πηγαίνει πίσω (αναδρομή), άλλοτε μπροστά (πρόληψη).
- **Εγκιβωτισμός:** Είναι μια εμβόλιμη αφήγηση που διακόπτει την κύρια αφήγηση αλλά έχει οργανική σχέση μαζί της.
- **Παρέκβαση:** επίσης εμβόλιμη αφήγηση που όμως δεν σχετίζεται οργανικά με την κύρια ιστορία.
- **Σχόλιο:** Παρέμβαση του συγγραφέα (της συγγραφικής διάνοιας). Διακρίνεται από το λόγο του αφηγητή γιατί έχει διαφορετικό λεκτικό και διανοητικό επίπεδο.

Αφηγηματικές τεχνικές

- **Προοικονομία:** ο αφηγητής οργανώνει έτσι την αφήγηση ώστε η εξέλιξη να φαίνεται λογική. Π.χ. Ένας εγκληματικός χαρακτήρας είναι φυσικό να κάμει έγκλημα. Βεβαίως υπάρχουν οι ανατροπές που όμως πρέπει με κάποιο τρόπο να έχουν οικονομηθεί.
- **Προσήμανση:** ο αφηγητής σκόπιμα σκορπίζει πρόωρες ενδείξεις για το τι θα ακολουθήσει ώστε να δεσμεύσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη.